

**ROLI I MËSIMDHËNËSVE NË MOTIVIMIN DHE ARRITJET AKADEMIKE TEK
NXËNËSIT E SHKOLLAVE TË MESME NË KOMUNËN E GJILANIT**

**MASTER I ARTEVE NË PROGRAMIN PSIKOLOGJI SHKOLLORE DHE
KËSHILLIM**

Nga:

Vjollca Ademi Ferizi

Mentor i temës: Prof. Dr. Zamira Hyseni Duraku

UNIVERSITETI I PRISHTINËS

FAKULTETI FILOZOFIK

DEPARTAMENTI I PSIKOLOGJISË

Tetor, 2023

Duke vlerësuar se mësuesit janë faktorët më të rëndësishmit në ndikimin e niveleve të arritjeve akademike dhe motivimit të nxënësve është vërejtur në shumë studime, kështu përkrah këtyre studimeve edhe studiuesi Rockstroh (2013), në studimin e tij konstaton se mësuesit kanë një përgjegjësi të drejtpërdrejtë për të formuar arritjet akademike tek nxënësit dhe janë faktori më i rëndësishëm i shkollës në motivimin e nxënësve përgjatë rrugëtimit të tyre shkollor.

Përmes këtij studimi të dhënat u përdoren për të gjetur ndërlidhjen në mes të gjinisë, rolit të mësuesve në motivim dhe arritjeve akademike tek nxënësit. Mostra e hulumtimit përbëhej nga N= 210 pjesëmarrës, ku femra ishin N= 89 (42%), meshkuj N= 96 (45%), dhe pjesëmarrës që nuk identifikoheshin me ndonjë gjini N= 25 (11%), mosha e pjesëmarrësve varioonte nga 16 vjeç deri në 18 vjeç (M= 16.6). Pjesë e këtij hulumtimi ishin edhe mësuesit që po ashtu u përzgjedhën në mënyrë rastësore, gjithsej N= 28 prej tyre. Instrumentet të cilët u përdorën për mbledhjen e të dhënave të këtij studimi ishin tre pyetësor, ku dy nga ishin për nxënësit dhe një për mësuesit. Reagimet e mësuesve dhe nxënësve janë matur dhe analizuar duke përdorur pyetësorin mbi sondazhet e ndërveprimit të mësuesit (QTI) në versionin australian. Pyetësori mbi ndërveprimin mësues-nxënës (QTI) është një pyetësor vetë-raportues. Pyetësori i Strategjive të Motivuar për Mësim (MSLQ) u krijua për të matur perceptimet e nxënësve për qëndrimet e tyre motivuese.

Ngritja e arritjeve akademike dhe motivimi i fëmijëve është një dëshirë dhe pritshmëri e përbashkët e prindërve, administratorëve, mësuesve dhe fëmijëve. Për të përmbushur këto pritshmëri, është e nevojshme që të gjithë akterët e përmendur të sillen në mënyrë bashkëpunuese dhe të qëndrueshme (Akkök, 2004; Bos & Vaughn, 2002; Dam, 2008). Termi arritje përdoret për t'iu referuar arritjeve akademike në këtë studim si në shumë studime të tjera. Arritjet akademike janë një tregues i performancës që i paraprin aktiviteteve arsimore në procesin e vlerësimit të shkollës. Treguesi i performancës në këtë rast mund të

konsiderohet si notat që nxënësit marrin në fund të aktiviteteve të vlerësimit (Cunningham, 2003; Fan & Chen, 2001).

Për më tepër, mësuesit, si pjesë përbërëse kryesore shkollore, vazhdimisht komunikojnë me kolegët e tyre, administratorët e shkollës dhe nxënësit. Sipas Ainsworth (1982), një nga supozimet themelore është se marrëdhëniet pozitive midis mësuesve dhe nxënësve janë thelbësore për një mjedis të sigurt dhe të të mësuarit e sigurt, mundësimin e skemave për arritjet akademike si dhe zhvillimin e aftësive shoqërore (Košir & Tement, 2014; O'Connor, Dearing, & Collins, 2011). Kështu, përveç njohuritë profesionale dhe menaxhimi udhëzues, merren parasysh faktorët socialë për sa i përket karakteristikave të mësuesit. Në një studim të hollësishëm, Lee (2012), hetoi nëse marrëdhëniet nxënës-mësues ndikojnë në arritjet e studentit duke përdorur të dhënat e OECD USA. Si pritej, ai zbuloi se marrëdhënia nxënës-mësues ishte një parashikues domethënës i performancës të leximit në nxënësit e shkollës së mesme amerikane. Për më tepër, në kritikën e tyre, Stronge, Tucker dhe Hindman (2004) detajuan karakteristikat e mësuesit efektiv si një fenomen shoqëror, duke iu referuar humorit, kujdesit, respektit dhe drejtësisë si përbërës të bashkëveprimit shoqëror me nxënësit. Më në fund, komunikimi ka qenë theksohet si një element thelbësor i shoqërizimit midis nxënësve dhe mësuesve dhe pranohet si një komponent tjetër që ndikon në arritjet e nxënësve. Duke pasur parasysh se roli i komunikimit në motivimin e nxënësve për t'u përfshirë në një temë (Robinson & Xavier, 2007), Stronge et al. (2004) pohojnë se komunikuesit efektivë ka të ngjarë të jenë më shumë mësues efektivë.

Marrëdhënia cilësore në mes të mësuesve të motivuar dhe nxënësve përveç se ka ndikim në arritjet akademike, ndikimi është parë edhe në aspekte të trjera tek nxënësit si vendimmarrja, analiza kritike dhe një mendim i ekuilibruar, i cili do të ndihmojë nxënësit si në jetën profesionale ashtu edhe në jetën personale (Shahzad & Naureen, 2017).

Gjithashtu një koncept tjetër i rëndësishëm janë edhe dallimet gjinore, kjo është një nga variablat e rëndësishëme në llojin e motivimit. Literatura tregon se, “djemtë tregojnë një shkallë më të madhe të orientimit motivues të jashtëm” (Hassanzadeh dhe Amuee, 2001), ndërsa vajzat tregojnë një motivim më të madh të brendshëm (Shahraray, 2007), Ndërsa për performancën akademike Schiefele, Krapp dhe Winteler (1992) sugjeruan fuqimisht se, "performanca e nxënësve meshkuj i përshtatet nivelit të tyre të interesit më shumë se sa është rasti i nxënësve femra". Edhe në një studim tjetër, motivimi i nxënësve të stomatologjisë u raportua ndryshe midis meshkujve dhe femrave. (Gallagher, Patel, Donaldson, Eilson, 2007). Prandaj, përmes studimi tonë kemi arritur të gjejmë se a ka ndërlidhje në mes të gjinisë dhe rolit të mësimdhënësve në motivim dhe arritjeve akademike tek nxënësit. Nga gjetjet e studimit tonë është parë se sa i perket a ka ndërlidhje në mes të mësimdhënësve të motivuar dhe rolit të tyre në arritjet akademike të nxënësve, nga analiza e korelacionit nuk tregon se ka ndërlidhje në mes të variablave. Gjithashtu mbi këto variablat, është kryer edhe analiza e regresionit, analizë e cila tregon se në mes të variablave poashtu nuk ekziston ndikim ($R=.130$). Gjithashtu, në studimin tonë për të parë nëse dallimet gjinore kanë ndikim në arritjet akademike, gjetjet treguan se në mes të arritjeve akademike dhe gjinisë, ku regresioni ($R=.108$), tregon që nuk ekziston ndikim në mes të variablave, Gjithashtu të gjeturat raportuan se nuk ka ndërlidhje signifikante pozitive mes gjinisë dhe arritjeve akademike ($r = -.108, n=210$).

Këto rezultate janë në kundërshtim me disa studime të identifikuar në kuadër të literaturës (p.sh., Alexander & Fuller, 2004; Wenglinsky, 2000; Metzler & Woessmann, 2012; Selling, Gargia, & Ball, 2016; Omidian, 2019), të cilat raportuan se në mes të variablave të sipërpërmendura ekziston ndërlidhje signifikante pozitive, madje kjo ndërlidhje në disa raste ishte thelbësore (p.sh., $r = .03$). Megjithatë, studimi i realizuar nga Gottfried dhe Harter (1985), kanë raportuar rezultate, të cilat identifikuan se për arritje akademike ndikimin

më të madh e ka motivi i brendshëm i nxënësve i cili nuk lidhet me faktorët e jashtëm siç mund të jenë gjinia ose mësimdhënësit, kështu duke lënë hapsirë për eksplorim të mëtutjeshëm të këtyre variablave.

Megjithatë shqyrtimi me temën "Roli i mësimdhënësve në motivimin dhe arritjet akademike të nxënësve" hodhi dritë mbi rolin kritik që luajnë edukatorët në formësimin e suksesit akademik të nxënësve. Duke nxitur marrëdhënie pozitive, duke promovuar motivimin e brendshëm dhe duke u kujdesur për nevojat e ndryshme të të mësuarit, mësuesit mund të ndikojnë ndjeshëm në motivimin dhe arritjet e nxënësve. Ky hulumtim shërbeu si një kujtesë e vlefshme për ndikimin e thellë që mësuesit kanë në jetën e nxënësve të tyre dhe përgjegjësinë që ata mbajnë për të ushqyer një dashuri të përjetshme për të mësuarit. Vështrimet e ndara padyshim do të rezonojnë me edukatorët dhe do t'i frymëzojnë ata të krijojnë përvoja transformuese të të mësuarit që fuqizojnë nxënësit të arrijnë potencialin e tyre të plotë.